

7) в результаті згортки 2-го рівня ієрархічної моделі отримують кінцевий показник рівня інноваційного розвитку.

Оператором згортки у початковому варіанті моделі є середнє арифметичне значеннь, однак воно може бути замінене ваговими коефіцієнтами, які визначаються експертним шляхом (наприклад, шляхом опитування менеджерів вищої ланки підприємств).

Отже, інноваційний розвиток є комплексним поняттям, яке об'єднує у собі інноваційний потенціал та інноваційний процес. Єдність цих елементів створює синергетичний ефект, який забезпечує перехід від одного якісного стану до іншого. Зважаючи на характерні особливості досліджуваного явища, необхідно використовувати специфічні методи його оцінки, які б дозволили охопити це явище у всій його складності. Одним з таких методів є побудова 4-рівневої ієрархічної моделі, яка дозволяє врахувати основні технічні, економічні, інформаційні, соціальні, гуманітарні та управлінські аспекти діяльності підприємства та розрахувати інтегральний показник рівня інноваційного розвитку підприємства, який поєднує у собі як кількісну, так і якісну (отриману експертним шляхом) інформацію. В перспективі дослідження слід спрямувати на вироблення чіткої системи показників для оцінювання рівня інноваційного розвитку промислових підприємств України.

Література

1. Шелобаев С.И. Математические методы и модели в экономике, финансах, бизнесе / С.И. Шелобаев. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 367 с.

2. Николаев А. Инновационное развитие и инновационная культура [Электронный ресурс] / А. Николаев // Проблемы теории и практики управления. – 2001. – № 5. – Режим доступа до журналу: http://vasilievaa.narod.ru/ptpu/9_5_01.htm

3. Городиский Т.И. Концептуальні підходи до оцінки інноваційного потенціалу регіону [Електронний ресурс] / Т.И. Городиский, Б.И. Кабаци, В.М. Легка. – Режим доступа: <http://intkonf.org/gorodiskiy-t-i-kabatsi-bi-legka-vm-kontseptualni-pidhodi-do-otsinki-innovatsiyogo-potentsialu-regionu/>

4. Кривенко Л.В. Развитие инновационного потенциала предприятия в контексте интеллектуальной складовой / Л.В. Кривенко, Л.В. Лощина, В.М. Мілашенко // Економічний простір. – 2008. – №18. – С. 281-286.

5. Малюта Л. Оцінювання рівня інноваційного розвитку промислового підприємства [Електронний ресурс] / Л. Малюта // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2011. – Вип. 1 (4). – Режим доступа до журналу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2011/11mlyrpp.pdf>.

658:330.131.7

*Сирочук Н.А., аспірант,
ПВНЗ «Європейський університет»*

ВИРОБНИЧИЙ РИЗИК МАШИНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА: ВИМІРЮВАННЯ ЙМОВІРНОСТІ НА ОСНОВІ ТЕОРІЇ НЕЧІТКОЇ ЛОГІКИ

Машинобудівні підприємства стикаються з великою кількістю загроз, які можуть виникнути безпосередньо на самому підприємстві в процесі виробництва. Ці загрози призводять до ризику втрат виробництва, які виникають у результаті збоїв у виробництві, виходу з ладу обладнання, порушення трудової дисципліни, недотримання правил безпеки праці та навіть розкрадання майна.

Проблематику управління ризиками та їх особливості на машинобудівних підприємствах досліджують у своїх працях такі вітчизняні науковці як С.В. Тарасенко [1], Н.Ю. Подольчак, В.Є. Матвіїшин [2], М.О. Левченко [3], Ю.М. Барташевська [4]. Зокрема, виробничий ризик машинобудівного підприємства розглянутий такими авторами як В. Паляниця [5], Т.О. Смірнова, Х.Ю. Малкуш [6]. Не зважаючи на значну кількість праць, присвячених ризик-менеджменту на машинобудівних підприємствах, деякі аспекти цієї проблеми потребують подальшого дослідження. Зокрема це стосується визначення ймовірності втрат виробництва машинобудівними підприємствами.

Метою статті є розробка моделі визначення ризику втрат виробництва на машинобудівних підприємствах на основі теорії нечіткої логіки.

Нами було розроблено модель визначення ймовірності втрат виробництва на основі нечіткої логіки. При побудові моделі розрахунки здійснювалися в декілька етапів.

1. Визначення переліку вхідних факторів. Нами були визначені наступні показники, що мають вплив на ймовірність втрат, що виникають в процесі виробництва на машинобудівному підприємстві:

X1 – ступінь зносу основних фондів, X2 – рівень механізації, комп’ютеризації виробничих процесів, X3 – забезпечення умов зберігання товарно-матеріальних цінностей, X4 – раціональність використання ресурсів, енергоносіїв, X5 – безпечність умов праці, X6 – рівень кваліфікації працівників, X7 – система оплати праці, X8 – коефіцієнт плинності кадрів, X9 – коефіцієнт трудової дисципліни, X10 – наявність систем матеріального і морального заохочення і покарання.

2. Формування лінгвістичних змінних та побудова функцій належності. Коефіцієнт зносу (X1) визначається відношенням суми зносу основних засобів до балансової вартості основних засобів [7, с.264]. Для даного показника формуємо шкалу із трьох якісних термів – Н (низький), С (середній), В (високий). Вхідна змінна дає відповідь на запитання «Ступінь зносу основних фондів». Варіанти – будь-який ступінь від 0 до 100%. Середній рівень коефіцієнту зносу визначаємо в межах приблизно від 40 до 60%. Тоді функції належності трьох термів даного показника матимуть наступний вигляд (рис. 1).

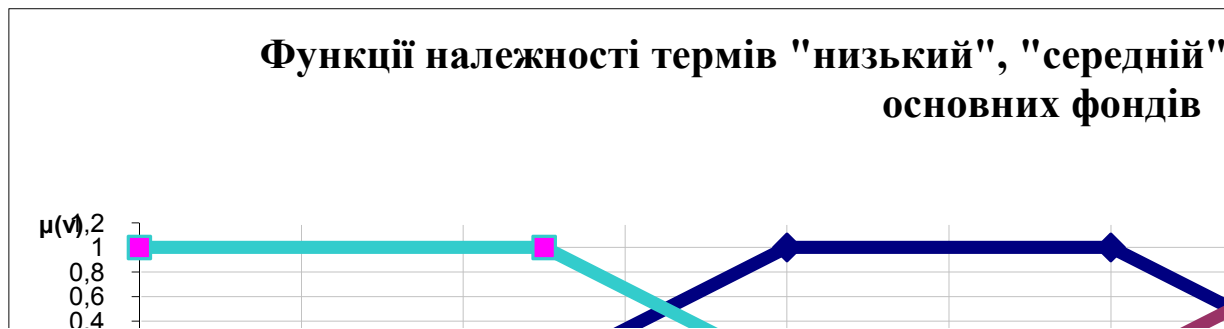

Рис. 1. Функції термів «низький», «середній» і «високий» для ступеня зносу основних фондів

Показник X2 – рівень механізації, комп’ютеризації виробничих процесів визначаємо за допомогою коефіцієнта використання засобів механізації управлінської праці (Км), який характеризує ступінь використання засобів механізації (оргтехніки) [8, с.199]. Для даного показника формуємо шкалу із трьох термів: високий (В), частковий (Ч), недостатній (Н). Вхідна змінна дає відповідь на запитання «Рівень механізації, комп’ютеризації виробничих процесів». Варіанти – будь-який рівень від 0 до 100%. Розглянемо цю змінну як нечітку і введемо функцію належності. Середній рівень коефіцієнта механізації визначаємо в межах приблизно від 0,4 до 0,6. Тоді функції належності трьох термів даного показника можна зобразити (рис. 2):

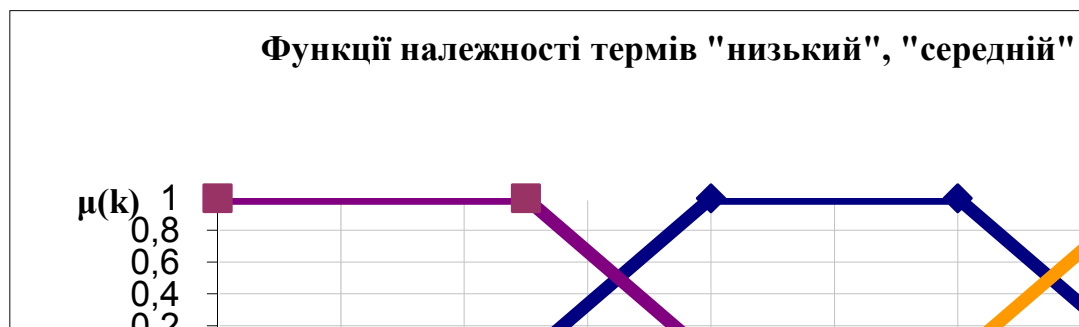

Рис. 2. Функції термів «низький», «середній» і «високий» для рівня механізації, комп’ютеризації

Для показника X3 – умови зберігання товарно-матеріальних цінностей, формуємо шкалу із трьох якісних термів хороші (Х), середній рівень (С), погані (П). Вхідна змінна відповідь на питання «Як ви оцінюєте рівень забезпечення належних умов зберігання товарно-матеріальних цінностей?». Відповідь – будь-яке значення від 0 до 100%. Середній рівень показника встановлюємо в межах від 60 до 80%. Визначимо цю змінну як нечітку і введемо функції належності для кожного з термів (рис. 3).

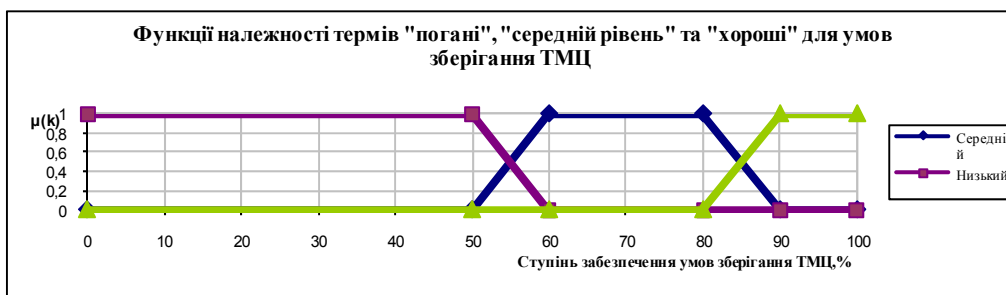

Рис. 3. Функції належності термів для умов зберігання ТМЦ

Показник Х4 – раціональність використання ресурсів, енергоносіїв визначаємо за допомогою коефіцієнта раціоналізації використання ресурсів (K_{rp}), який визначають на основі даних про витрати ресурсів на виготовлення одних і тих самих товарів (деталей) усіма робітниками та висококваліфікованими робітниками. Для даного показника формуємо шкалу із трьох якісних термів: раціональне використання (Р), середня раціональність (С) та низька раціональність (Н). Середній рівень показника визначаємо в межах від 0,45 до 0,7. Функції належності термів даного показника зобразимо наступним чином (рис. 4):

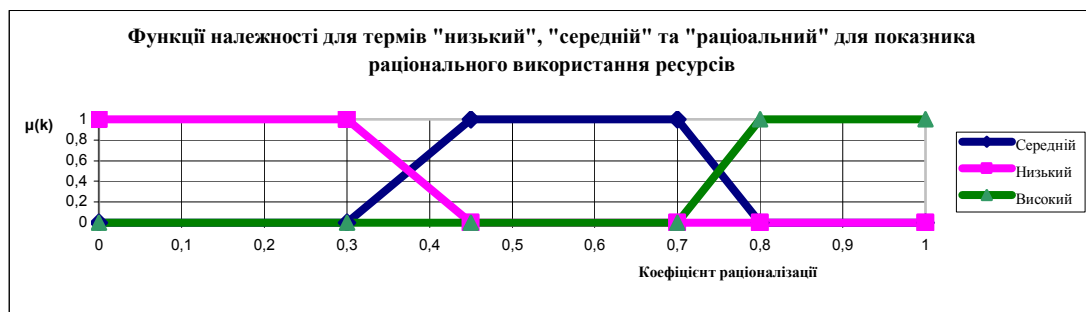

Рис. 4. Функції належності для термів для коефіцієнта раціонального використання ресурсів, енергоносіїв тощо

Показник Х5 – безпечність умов праці визначають за допомогою коефіцієнта умов праці (K_{up}), який обраховують за даними замірів як середньгеометричну величину показників, які характеризують відповідність фактичних умов праці (за чинниками) нормативним [8, с. 200]. Для даного показника формуємо шкалу із трьох якісних термів: високий рівень (В), середній рівень (С) та низький рівень (Н). Середній рівень показника безпечність умов праці визначаємо приблизно в межах від 0,5 до 0,7. Функції належності трьох термів даного показника зображені на рисунку 5.

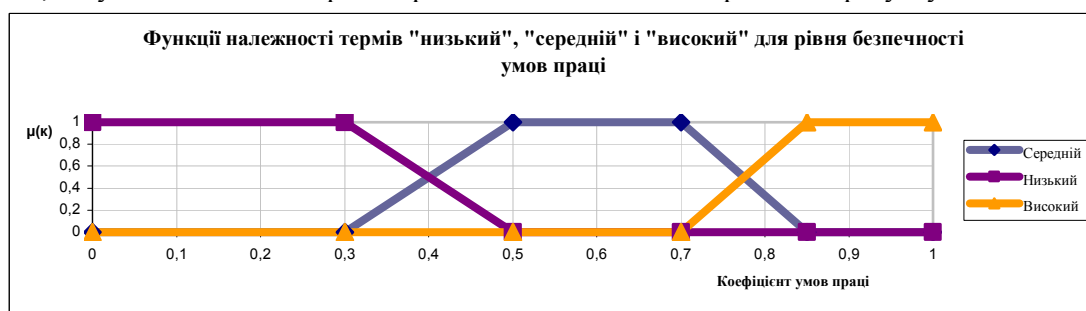

Рис. 5. Функції належності термів для рівня безпечності умов праці

Для показника Х6 – рівень кваліфікації працівників, формуємо шкалу із трьох якісних термів Н(низький), С (середній) і В (високий). Вхідна змінна відповідь на питання «Яка частка працівників має кваліфікацію відповідно до роботи, яку виконує?». Варіанти відповіді будь-яке значення від 0 до 100%. Середній рівень показника встановлюємо в межах від 60 до 80%. Визначимо цю змінну як нечітку і введемо функції належності для кожного з термів (рис. 6):

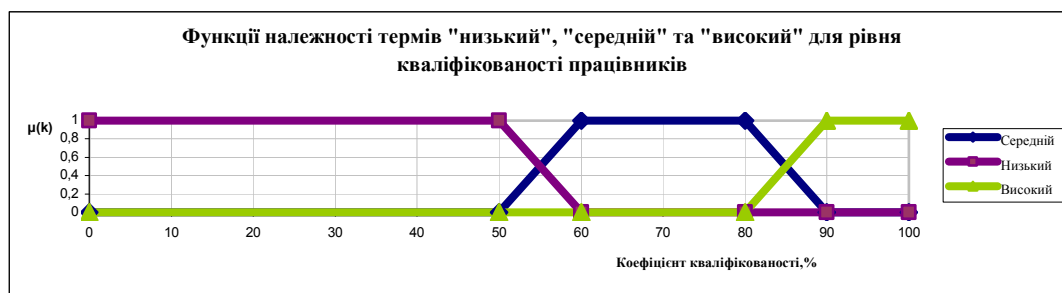

Рис. 6. Функції належності термів для кваліфікованості працівників

Наступний показник X7 – система оплати праці. Найбільш сприятливими для дотримання трудової дисципліни і підвищення продуктивності праці будуть всі різновиди відрядної форми оплати праці та погодинно-преміальна. Формуємо шкалу із двох термів сприятлива (С) та нейтральна (Н). Вхідна змінна – відповідь на питання «Чи є оплата праці на підприємстві погодинно-преміальною або відрядною?». Варіанти відповіді так і ні. Відповідність: так – відповідає терму С (сприятлива), ні – Н (нейтральна). Вид змінної – чітка, тобто функція належності приймає значення або 0 або 1.

Показник X8, плинність кадрів, характеризується кількістю службовців, що звільнилися за власним бажанням чи звільнених за прогул, чи інші порушення трудової дисципліни [9, с. 90]. Для даного показника формуємо шкалу із трьох якісних термів низька(Н), допустима(Д), перевищена (П). Оскільки нормативне значення плинності кадрів за результатами року не може перевищувати 8%, середній рівень показника встановлюємо в межах від 5 до 8%. Тоді функції належності трьох термів матимуть вигляд (рис. 7):

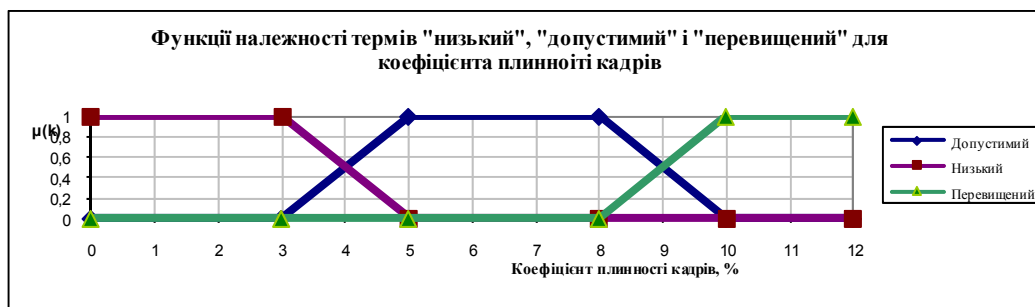

Рис.7. Функції належності термів «низький», «допустимий» і «перевищений» для коефіцієнта плинності кадрів

Показник X9 – коефіцієнт трудової дисципліни (Ктд), визначають за величиною внутрішньозмінних і цілоденних втрат робочого часу, зумовлених її порушенням [8, с.200].

Для даного показника формуємо шкалу із трьох якісних термів високий (В), середній (С) та низький (Н). Вхідна змінна відповідь на питання «Рівень показника трудової дисципліни». Варіанти будь-який рівень від 0 до 1.

Розглянемо цю змінну як нечітку і введемо функцію належності. Середній рівень показника трудової дисципліни визначаємо в межах приблизно від 0,4 до 0,6. Тоді функції належності трьох термів даного показника матимуть наступний вигляд (рис. 8):

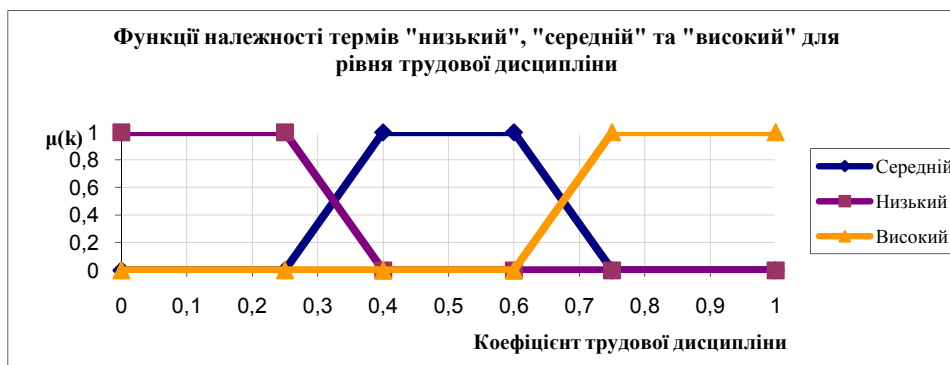

Рис. 8. Функції термів «низький», «середній» і «високий» для рівня трудової дисципліни

Для показника X10 – наявність систем матеріального і морального заохочення і покарання, формуємо шкалу із двох якісних термів: наявні (Н) та відсутні (В). Вхідна змінна – відповідь на питання «Чи наявні на підприємстві системи матеріального і морального заохочення і покарання?». Варіанти – (наявні та відсутні). Вид змінної – чітка, тобто функція належності прийматиме значення або 0 або 1.

Для вихідної змінної – ризик втрат, що виникають в процесі виробництва на підприємстві, формуємо шкалу із трьох термів – низький (Н), середній (С), високий (В). Розглянемо цю змінну як нечітку і введемо функцію належності.

Середній рівень показника ризику втрат в процесі виробництва визначимо в межах приблизно від 40 до 60%. Тоді функції належності трьох термів даного показника матимуть наступний вигляд (рис. 9):

Рис. 9. Функції термів «низький», «середній» і «високий» для вихідної змінної (ймовірність втрат)

3. Формування набору правил. У табл. 1 наведемо набір вирішальних правил щодо оцінювання ймовірності втрат, що виникають безпосередньо на підприємстві в процесі виробництва на базі незалежних змінних.

Таблиця 1

Набір правил щодо оцінювання ймовірності втрат, що виникають в процесі виробництва на підприємстві

Лінгвістичні значення показників										Вага	Результуюча змінна
X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	w	G
-В	В	Х	Р	В	В	х	-П	В	Н	w_1^B	В
Н	-Н	Х	Р	-Н	В	С	Н	-Н	х	w_2^B	В
С	Ч	С	С	С	С	х	Д	С	х	w_1^C	С
-В	-В	-Х	-Н	-В	-Н	х	-П	-В	х	w_2^C	С
-Н	-В	-П	-Н	-Н	-Н	С	-Н	-Н	х	w_3^C	С
-В	х	-Х	-Р	-В	-В	х	-П	-В	Н	w_4^C	С
-Н	Н	-Х	Н	-В	Н	Н	П	Н	В	w_1^H	Н
В	-В	П	-Р	Н	-В	х	П	Н	В	w_2^H	Н

Правила прийняття рішень, що свідчать про високий ризик втрат в процесі виробництва та які записані в перших двох рядках табл.1, у термінах нечіткої логіки означатимуть лінгвістичне висловлювання: «ЯКЩО значення показника X1 є не високий ТА X2 високий ТА X3 хороші ТА X4 раціональне ТА X5 високий ТА X6 високий ТА X8 не перевищена ТА X9 високий ТА X10 наявні АБО ЯКЩО X1 низький ТА X2 не недостатній ТА X3 хороші та X4 раціональне ТА X5 не низький ТА X6 високий ТА X7 сприятлива ТА X8 низька ТА X9 не низький», ТОДІ ймовірність отримання

втрата G є високою. Аналітичну форму запису зазначеного правила визначення високої ймовірності отримання втрат представимо за допомогою функцій належності та вагових коефіцієнтів:

$$\begin{aligned} \mu^B(X_1, \dots, X_{10}) = w_1^B [& \mu^{-B}(X_1) \cdot \mu^B(X_2) \cdot \mu^X(X_3) \cdot \mu^P(X_4) \cdot \mu^B(X_5) \cdot \mu^B(X_6) \cdot \\ & \mu^{-H}(X_8) \cdot \mu^B(X_9) \cdot \mu^H(X_{10})] \vee w_2^B [\mu^H(X_1) \cdot \mu^{-H}(X_2) \cdot \mu^X(X_3) \cdot \\ & \mu^P(X_4) \cdot \mu^{-H}(X_5) \cdot \mu^B(X_6) \cdot \mu^C(X_7) \cdot \mu^H(X_8) \cdot \mu^{-H}(X_9)] \end{aligned} \quad (1)$$

де $\mu^{dj}(X_1, \dots, X_n)$ – функція належності вектора вхідних змінних X_1, \dots, X_n значенню результуючої змінної G із множини $d_j = \{H, C, B\}$;

n – кількість вхідних змінних (у даному випадку n = 10);

$\mu^a(X_i)$ – функція належності вхідної змінної X_i лінгвістичному терму a.

Про середню ймовірність виникнення втрат свідчать правила записані в чотирьох наступних рядках і означатимуть: «ЯКЩО X1 середній ТА X2 частковий ТА X3 середній ТА X4 середня ТА X5 середній ТА X6 середній ТА X8 допустима ТА X9 середній АБО ЯКЩО X1 не високий ТА X2 не виокий ТА X3 не хороші ТА X4 не низький ТА X5 не високий ТА X6 не низький ТА X8 не перевищена ТА X9 не високий АБО ЯКЩО X1 не низький ТА X2 не високий ТА X3 не погані ТА X4 не низький ТА X5 не низький ТА X6 не низький ТА X7 сприятлива ТА X8 не низька ТА X9 не низький АБО ЯКЩО X1 не високий ТА X3 не хороші ТА X4 не раціональне ТА X5 не високий ТА X6 не високий ТА X8 не перевищена ТА X9 не високий ТА X10 наявні», ТОДІ ймовірність отримання втрат G є середньою. В аналітичній формі дане правило матиме вигляд:

$$\begin{aligned} \mu^C(X_1, \dots, X_{10}) = w_1^C [& \mu^C(X_1) \cdot \mu^H(X_2) \cdot \mu^C(X_3) \cdot \mu^C(X_4) \cdot \mu^C(X_5) \cdot \mu^C(X_6) \cdot \\ & \mu^H(X_8) \cdot \mu^C(X_9)] \vee w_2^C [\mu^{-B}(X_1) \cdot \mu^{-B}(X_2) \cdot \mu^{-X}(X_3) \cdot \mu^{-H}(X_4) \cdot \mu^{-B}(X_5) \cdot \\ & \mu^{-H}(X_6) \cdot \mu^{-H}(X_8) \cdot \mu^{-B}(X_9)] \vee w_3^C [\mu^{-H}(X_1) \cdot \mu^{-B}(X_2) \cdot \mu^{-H}(X_3) \cdot \mu^{-H}(X_4) \cdot \\ & \mu^{-H}(X_5) \cdot \mu^{-H}(X_6) \cdot \mu^C(X_7) \cdot \mu^{-H}(X_8) \cdot \mu^{-H}(X_9)] \vee w_4^C [\mu^{-H}(X_1) \cdot \mu^{-X}(X_3) \cdot \\ & \mu^{-P}(X_4) \cdot \mu^{-B}(X_5) \cdot \mu^{-B}(X_6) \cdot \mu^{-H}(X_8) \cdot \mu^{-B}(X_9) \cdot \mu^H(X_{10})] \end{aligned} \quad (2)$$

В останніх двох рядках записані правила, які свідчать про низьку ймовірність отримання втрат і означають: «ЯКЩО X1 не низький ТА X2 низький ТА X3 не хороші ТА X4 низький ТА X5 не високий ТА X6 низький ТА X7 нейтральна ТА X8 перевищена ТА X9 низький ТА X10 відсутні АБО ЯКЩО X1 високий ТА X2 не високий ТА X3 погані ТА X4 не раціональне ТА X5 низький ТА X6 не високий ТА X8 перевищена ТА X9 низький ТА X10 відсутні», ТОДІ ймовірність отримання втрат G є низькою. Аналітичну форму даного правила представимо за допомогою функцій приналежності та вагових коефіцієнтів:

$$\begin{aligned} \mu^H(X_1, \dots, X_{10}) = w_1^H [& \mu^{-H}(X_1) \cdot \mu^{-H}(X_2) \cdot \mu^{-X}(X_3) \cdot \mu^H(X_4) \cdot \mu^{-B}(X_5) \cdot \mu^H(X_6) \cdot \\ & \mu^H(X_7) \cdot \mu^H(X_8) \cdot \mu^H(X_9) \cdot \mu^B(X_{10})] \vee w_2^H [\mu^{-H}(X_1) \cdot \mu^{-B}(X_2) \cdot \mu^H(X_3) \cdot \\ & \mu^{-P}(X_4) \cdot \mu^H(X_5) \cdot \mu^{-B}(X_6) \cdot \mu^H(X_8) \cdot \mu^H(X_9) \cdot \mu^B(X_{10})] \end{aligned} \quad (3)$$

Спираючись на дослідження А.В. Матвійчука при розробці моделі для визначення ризику банкрутства [10, с. 300-301] формуємо власний алгоритм прийняття рішення в моделі визначення ймовірності втрат виробництва машинобудівними підприємствами. Для визначення терму результативного показника G застосовується операція максимізації розрахунків за всіма правилами, тому вихід моделі в загальному вигляді визначатиметься функцією:

$$G = \arg \max_{p=1, k, j=1, m} \left\{ w_p^{dj} \prod_{i=1}^n \mu^{a_s^{jp}}(X_i^*) \right\} \quad (4)$$

Результатом застосування цієї моделі є лінгвістичний опис ймовірності втрат виробництва.

Отже, застосування теорії нечіткої логіки при визначенні ймовірності втрат виробництва дозволяє оцінити ризикову ситуацію і сприяє ефективному вибору стратегії управління ризиком на машинобудівних підприємствах.

Література

1. Тарасенко С.В. Побудова системи визначення ступеню виникнення ризиків інвестиційної діяльності / С.В. Тарасенко // Економіка і регіон. – Полтава, 2010. – №1 (24). – С. 129-134.
2. Подольчак В.Ю. Методи зниження ризиків енергоресурсів і оцінювання ефективності енергоощадних заходів машинобудівного підприємства / В.Ю. Подольчак, В.Є. Матвійшин // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип.19.10. – С. 283-291.

3. Левченко М.О. Методи оцінки ризиків зовнішньоекономічної діяльності машинобудівного підприємства / М.О. Левченко // Вісник Хмельницького національного університету. – Хмельницький, 2010. – №6. – С.190-194.
4. Барташевська Ю.М. Інвестиційні ризики машинобудівного підприємства / Ю.М. Барташевська // Європейський вектор економічного розвитку. – 2010. – №2 (9). – С. 31-37.
5. Паляниця В. Обґрунтування факторів і джерел ризиків машинобудівних підприємств / В. Паляниця // Галицький економічний вісник. – 2010. – № 1(26). – С. 115-122.
6. Смирнова Т.О. Управлінські рішення щодо зниження ризиків інвестиційної діяльності підприємства / Т.О. Смирнова, Х.Ю. Малкуш // Вісник національного університету «Львівська політехніка». – 2010. – №684. – С.223-227.
7. Фінанси підприємств: підручник / за ред. проф. А. М. Поддєрьогіна. – К.: КНЕУ, 2001. – 460 с.
8. Менеджмент продуктивності: навч. посіб. / [укл. А. О. Ласкавий]. – К.: КНЕУ, 2004. – 288 с.
9. Завіновська Г.Т. Економіка праці: навч. посібник / Г.Т. Завіновська. – К.: КНЕУ, 2003. – 300 с.
10. Матвійчук А.В. Штучний інтелект в економіці: нейронні мережі, нечітка логіка: монографія / А.В. Матвійчук. – К.: КНЕУ, 2011. – 439 с.

640.4(477)

Капліна А.С., аспірант,

ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

МОНІТОРИНГ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Соціальні, економічні зміни, що відбуваються сьогодні в Україні тісно пов'язані з перетвореннями в різних галузях економіки і зокрема у готельному господарстві. Це в свою чергу відбивається на динаміці процесів галузі. У науковців і практиків все більше зростає інтерес до існуючих проблем управління готельними підприємствами, про що свідчить поява чисельних публікацій: Х.Є. Роглев, Л.І. Нечаюк, Н.О. Нечаюк, С.І. Байлик, М.П. Мальська, І.Г. Пандяк, М.Г. Бойко, Ю.Я. Опанашук, В.А. Азар, О.П. Дурович, М.І. Кабушкіна, В.І. Карсекін, Т.І. Ткаченко, Д.Р. Уокер, Ф. Бастіа, Т. Хім, Р. Браймер, С. Бартлетт, К. Епертон – Томас та інші.

На відміну від країн світу індустрія гостинності в Україні характеризується відсутністю висококонкурентних позицій. Це пов'язано з існуванням низки проблемних питань:

- 1) відсутність чіткого законодавчого визначення готельного господарства у туристичній галузі, а також його відомче підпорядкування;
- 2) неврегульованість права власності на землю, особливо для іноземних інвесторів;
- 3) невідповідність інфраструктури готельних підприємств міжнародним нормам;
- 4) не вирішено питання зміни форми власності;
- 5) низька спеціалізація;
- 6) відсутність корпоративних форм готельного господарства (міжнародних готельних ланцюгів);
- 7) недостатня якість обслуговування у висококатегорійних готелях;
- 8) оптимізація трьохзіркових готелів з позицій «ціна і якість послуг»;
- 9) розширення мережі економічних готелів;
- 10) комплексне освоєння природного та історико-культурного потенціалу туристичних регіонів країни;
- 11) інвестування реконструкції та будівництва нових готелів невисокої категорії;
- 12) вдосконалення управління готельними підприємствами;
- 13) недостатня ефективність маркетингу і взаємодії на туристичному ринку сучасних готелів;
- 14) підтримка на державному рівні формування національних готельних ланцюгів з новими стандартами готельного сервісу.

Тому метою написання даної статті є проведення дослідження соціально-економічного стану підприємств готельного господарства України через розгляд існуючих проблемних питань в індустрії гостинності та визначення комплексу завдань, необхідних для вирішення готельними підприємствами.

В умовах ринкової економіки управління готельним господарством в Україні здійснюється у відповідності до професійного напрямку діяльності і спрямовано вирішити головну мету кожного